

III. REGNUM MORTUORUM.

Nro. 70.

Politica Mortuorum Colloquia.

Elysium-Meum.-Die Veneris 6 Oct. 1809. (Neov. 19. Sept. 1809.)

Beati pauperes spiritus
Catechis.

Sermocinantes Manes.

Ignorantia. Scientia. (personificata.)

Scientia. Spero equidem a te prærogativam, quam in quibusvis Universitatibus, Academiis, Lyceis Gymnasiis, ludis elementaribus ac pædagogis adeptus sum, haud controversum iri. —

Ignor. Contravertere? hoc quidem nec in primo unquam mentis conceptu habui. Ego mater sum omnis scientiæ, eruditionis, doctrinæ, cognitionum & artium, imo & — masculorum ludicrorum, lascitiæ prius erat, quam scientia.

Scien. Vah! pudet talis matris.

Ignor. Insolens filia! utinam nunquam te genuissem, aut prima luce enecuissem! — erant regni mei tempora — tu hodie sceptrum tenes — in eo jam cardo vertitur: utrius imperio saluti humani generis consultum sit.

Scien. Qualis quæstio?

Ignor. Est hæc iustis dubiis circumvolata quæstio. Exempli ergo: *Alexander* ne, an *Darius Codomannus* præstabat scientia?

Scien. Ajo Macedonem. —

Ignor. Et ego id nego, pernego — *De-*
rius solum splendidam incoluit, orientis Sa-
pientes ad eum educandum operam omnem
dederunt; imperium ejus amplo vastoque ter-
rarum spatio continebatur, Alexander contra
in castris Philippi inter arma, & milites edu-
cabatur. —

Scien. Hæc ipsa ratio est, ob quam peri-
tior artis bellicæ Alexander meus.

Ignor. Plus ferociæ, quæ strenuitatis ba-
sis est — hoc equidem mallem asserere. In
bello, prout aliis vitæ humanæ rebus non
semper scientia dirimit, verum fortuna, quæ
sæpe ex fortuito casu promanat, victoriam
decidit. Sunt homines: quos in quibusvis
negotiis fortuna comitatur, quævis eorum con-
silia secundum & prosperum exitum sortiun-
tur. — Contra: alii, utut coepta meditatio-
ne, cognitioneque rerum moderentur, adver-
santem continuo, parumque propitiam fortu-
nam in quibusvis actionibus nancisuntur,
exempla quotidiana suggerit experientia — &
hæc ratio est, quod ambigam. Alexanderæ,
an Codomannus dignus fuerit, ut *albas gallinæ*
filius esset.

Scien. Dictum esto Domina Genitrix! at
in cunctis id genus moliminibus *articulus tem-*
poris, quo ea executioni dantur, spectandus
est — exemplo rem illustrabo: Mercator cer-
to tempore merces emit, paullopost eæ rare-
sunt, pretioque suo, quia id providerit, aut
providere potuerit, inarescunt, luorum peroi-

pit — alter omnia mundi facta colligit, expendit animo, probabilitatis summam eruit, at cognitione eorum, cunctationeque sua articulum temporis vacillando præterlabi, opportunitatem cætionem occasionem præteriri sinit, in vicem lucri damnum, jacturam, detrimentum patitur. — Jam questio oritur: Uter majore pollet cognitione rerum? — Certe posterior, et prior articulum, fortassis incertus, arripuit, & felicior redditus est.

Ignor. Hæc quidem aqua ad molam Codomanni mei est!

Scien. Minime gentium, amanda mater! Is, qui ad articulum temporis rem dirimentis omnia præparans, ut omnia opportuno tempore incidant, curat, hic dominus hujus *momenti* est, omniumque judicio felicior, quam is: qui ad id præparandum, id excipiendum, nullam operam, curam nullam adhibet, imo id adprehendere negligit. — Si Darius Alexandrum Granicum trajicientem fudisset, profecto articulo temporis usus, eum debellaturus fuisset, at adeo felix non erat, id est: ad *momentum*, rem dirimentis temporis non omnia præparaverat. Isthic Alexandri ingenium omnia decedit.

Ignor. Dicere mallet *fortuna*. —

Scien. Novissimum debe exemplum: Anglorum in Hollandiam expeditionem! Si Angli *momento*, quo nullæ adhuc copię coadunatæ erant, usi, si in vicem: quod oppugnationibus Insularum Selandiæ animos oblectariant, urbem Antverpiam adorti fuissent, profecto

molimen eorum feliciter cœssisset; at vero voluerem momenti, lauri insidentem ramo, non adprehenderunt. — Ingenium igitur in contumeliam hio allegatur, ut seqv. ex *Chronico matutino* de 25. Aug. docet argumentum:

Maxima omnium, quæ unquam Britannicis oris solvit, bellica expeditio, quæ 700 vela censebat, e quibus 100 bellicæ naves, quæ ultra 100,000 mari terraque pugnantes numerabat, expeditio, quæ tanta impensa & sumtu venit, expeditio inquam hæc in procinctu est Angliam repetendi, quin vel primum expeditionis suæ scopum exequi tentaverit. — 17,000 armati, denæque celoces quindena opus habebant ad Valohria potiundam; 23000 viri exercitus neq̄ scopum solverunt. Equitatus nec occasionem habuit agendi, pars nec oræ expositi, Classis redit abque una operatione. Unus effectus giganteorum moliminum nostrorum est; quod coram omnibus gentibus, in ipsa opinione nostra nominis diminutionem passi fuerimus. Totum emolumentum, quod cepimus, nec decimam impensæ partem exæquat, si ratio etiam nostra id servare svaderet, & ei servando pareæ foremus, quod aliter est, — quid Ill. *Chatam* interstitio 15—29 Aug. egit? Ex literis R. *Strachan*, quæ data opera mutilatæ prodire, patet totum navalem exercitum agendi rationi terrestrium copiarum indignari. — Id luulentissime ex ipso nuncio *Chatami* intelligitur: ministros a principio plena adjuutorum, quæ consilia eorum definire, aut actio

tes moderari debuissent, ignorantia egisse; videntur ii Antverpiam de integro patentem urbem mente concepisse; nunc a Lordio Chatam melioris edocti sunt. Propemodum existimandum: totum molimen lepidæ opificii eos superstruxisse: opperiturum usque hostem, quo cuncta adgressionis media adornaverint, ad suam defensionem adornandam. Contenditur: partem exercitus nequaquam Angliam repetituram; sed alteri expeditioni destinari. Non possumus non cogitantes tremere: ministerio præsentem adversum casum, novo quodam desperato ausu corrigendi consilium fore.

Ex adverso legitur in Anglicis paginis de 6. Sept. seqv. *Lordii Chatam* ad Anglicanum regimen nuncium:

Batz die 29. Aug. „Traditæ mihi sunt a Supr. Excub. Præfæto *Bradford* Dominationis *Tuzæ* de 21. h. m. litteræ eo cum mandato: ut Gen. Duci *Sir Lyre Coote*, Gen. Ducibus; reliquisque militaribus Officialibus copiarum obsidioni *Vlissingæ* adhibitarum, cum primis rei tormentariæ geometricæque Officialibus, adprobationem *Suz Maj.* significarem; quo ego me mandato exsolvere contendi. — Nuperis litteris consilium meum isthuc concedendi D. T. declaravi; felicemque admodum me censuisssem progressus exercitus nunciandi. Infelici fato officii mei est D. T. certiozem reddendi: concordibus, quæ perceptis, pugnatis, hostem vires cogisse, formidandas satis ad me convincendum: articulum temporis illuxisse, quo secundum mandata mihi data, ne-

cessitas mihi Injungitur exercitum meo sub imperio in eo etiam casu, quo inchoatum quoddam opus prosequeretur, retrahendi.

Adveniens ad Ins. Walobriam jam comperi: hostem in omnibus stationibus conspicuas bellicas vires cogere, at his ego nunciis parum deferendum ratus, in consilio usque perseverandum decrevi, quo ex integro convinceretur: omnem ulterioris molitionis speciem frustranssem esse. Ex omnibus nunciis perceptis intellexi: bellicas hostium vires inter Bergam ad Zomam, Bredam, Lillo, & Antverpiam cum iis, qui ad lævam oram stationem tenebant, minimum 35000 viros complecti, — aliis ex nunciis major adhuc summa indicabatur. Non dubito excensionem in Continentem in effectum deducibilem fuisse, at cum obsidio Antverpiæ, cujus progressio sola ulteriorem Expeditionis scopum explere potuisset, admodum impracticabilis evaserit, excensio sub his adjunctis eo etiam tempore, quo prospere cessisset, diuturnum emolumentum haudquaquam præbisset, receptum exercitus, qui paulo post indeclinabilis fuisset, nimium multis casibus objecisset.

Summa omnium disponibilium copiarum (quæ præterea quotidie defecit) quas imposito sufficiente Insulæ Walobriæ & Sud Bevelandiæ præsidio in campum educere potuissent, circiter 13000 pedit. 2000 equitum constringebatur, cui, si necessaria ad perspiculandas hostiles ad Bergam ad Zomam & Bredam stationes tuendamque communicatio-

nem nostram expediendæ cohortes demantur, uno obtutu perspiciet D. T. quantopere insufficientis futurum fuisset reliquias virinum operibus ad Lillo, Liskensholk cum primis Antverpiam extendere, quæ secundum exactissimas, quæ percipiébantur, relationes, in perfectissimo defensionis statu est, accedit hæc circumstantia: hostiles naves abductas, & sub tormentorum Castellii præsidio securum ad locum deductas esse.

Sub talibus adjunctis, utut moleste feram, progressus exercitus, qui sua agendi ratione alacritateque amplas adeo spes jure merito excitavit, interceptos cernere, munus nullam aliam viam mihi relinquere sentio, quam operationes meas isihic abrumpere. Ea cogitatio semper animo meo tranquillitatem adleret: exercitus securitatem, bellicamque Regiæ Majestatis gloriam nequaquam temere a me discrimini objectam esse &c. *Subscrib. Chatam.*

Amstelodamo 14. Sept. A die 6 h. m. quævis Insulæ Selandiæ, excepta Walchria, a nostris occupatæ sunt copiis. Interim Gen. Dux Dumonceau nunciat: ab Anglis Castrum quoque Ter-Viare Walchriæ desertum esse, certo indicio: eos ei immorandi animo destitui. Ad Cataractam Stoe 6—7 munimenta singula 4 tormentis provisæ habent, defensionis gratia Vlissingæ multæ adhuc veteriæ naves consistunt, probabiliter eas conscendendi scopo, ubi ex parte aliarum Insularum Selandiæ Walchriam adorti fuerimus.

Certiores facti sumus: ab hoste Vlissingæ tormenta aliamque bellicam suppellestem navibus impositam esse. — Utrum discessurus, ut communis fert rumor, munimenta portumque demoliturus sit, asseverare nequimus. Id certum: non diu constiturum; ut primum dispositiones ad effectum deduxerimus, In his adjunctis commercium nostrum inactivum est. Interno solo absolvitur.

Londino 10. Sept. Litteris privatis Gadibus de 26. Aug. edocemur: regimen provisorium hispanicum aliam formam nactum esse; suprema Junta dissoluta, 4 solum aut 5 personæ ex ea novæ regiminis Constitutioni adhibebuntur. — A. Episcopus Toledanus regens regni declaratus, hæc innovatio March. *Wellesley* auctorem habet, probante populo; callet is: Hispaniam magis activo & energico regimine opus habere. — Suprema Junta nationis fiduciam amisit, etenim serotina, lenta, imbecilla, & virium experta in agendis erat.

Constat: Gen. Ducem *Wellesley* supremum hispanicarum & Anglicanarum copiarum Ducem creatum. Id mirum videtur: hanc denominationem exactis ad *Talaveram de la Reyna* locum habuisse.

Copiæ nostræ ex mirabili in Hollandiam expeditione revertuntur; multæ legiones in portu *Ramsgate* naves jam conscenderunt.

In Jusso diurno Præsidi S. Dominici *Cristophori* 1. Julii notabilis victoria memoratur, ab eodem sub medio Junii de æmulo *Pethion*, ut dicitur, relata.